

گزارش گردهمایی‌های برگزار شده

ششمین کنفرانس نظریه گروه‌ها

ششمین کنفرانس نظریه گروه‌ها با اخذ مجوز در روزهای ۲۱ و ۲۲ اسفندماه ۹۲ با حضور ۱۳۰ نفر شرکت‌کننده ایرانی و خارجی در دانشکده علوم دانشگاه گلستان برگزار گردید. دبیری علمی کنفرانس را دکتر سیدمصطفی طاهری و دبیری اجرایی را دکتر علی پاکدامن به عهده داشتند. تعداد مقالات ارسال شده به کنفرانس بیش از ۱۱۰ مقاله بود که پس از داوری در نهایت به ۵۴ مقاله ارائه شفاهی ۱۵ دقیقه‌ای و ۲۰ مقاله جهت ارائه به صورت پوستر پذیرش داده شد.

در این کنفرانس شش سخنرانی عمومی به شرح زیر ارائه گردید:

- دکتر سعید کیوانفر دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد:

The Classification of Groups via Capability; A Reality to Dream.

- دکتر محمد شهریاری دانشیار دانشگاه تبریز:

Algebraically closed groups and embedding theorems.

- پروفیسور کار مینگ شام از دانشگاه هنگ کنگ:

On the cover-avoiding properties infinite groups.

- پروفیسور گولان ارجان از دانشگاه آنکارا:

Invariants of a finite group acted on by a Frobenius-like group.

- پروفیسور گل اوغلو از دانشگاه استانبول:

Representations of a Finite Group with an Extraspecial Normal Subgroup.

در عصر روز دوم کلیه شرکت‌کنندگان از آبشار زیبای کبودال دیدن نمودند و مراسم افتتاحیه به دعوت استانداری گلستان در هتل کانپار علی‌آباد کتول برگزار گردید. دفترچه راهنما و خلاصه مقالات، فایل کامل مقالات به صورت CD، کیف، لیوان مصور به آرم کنفرانس و وسایلی دیگر تقدیم شرکت‌کنندگان گردید.

در پایان بر خود فرض می‌دانم از حامیان مالی و معنوی و کلیه مسئولین اجرایی دانشگاه گلستان و شهرستان گرگان تشکر ویژه نمایم.

محبوبه علیزاده صنعتی

دبیر ششمین کنفرانس نظریه گروه‌ها

جوان و یا با پیشنهاد یکی از استادان با سابقه کشور است.

۱ - ۲ حداکثر سن نامزد پژوهشگر جوان برجسته کشور باید ۴۰ سال بوده و دارای مدرک دکتری، ملیت ایرانی، شاخص در حوزه تخصصی خود و برخوردار از شهرت علمی و اخلاقی باشد.

۱ - ۳ سوابق تحصیلی پژوهشگر جوان از مقطع دیپلم، کارشناسی، کارشناسی ارشد تا دکتری از طرف شاخه مربوطه ارزیابی می‌شود.

۲. پژوهشگر جوان باید دارای دستاوردها و افتخارات علمی - خدماتی ارزنده شامل یک یا چند از موارد زیر باشد:

الف - دستاوردهای علمی:

الف - ۱ تألیف کتاب که توسط ناشرین معتبر ملی و بین‌المللی چاپ شده باشد.

الف - ۲ تألیف مقالاتی که با تأیید شاخه مربوطه در فرهنگستان علوم از ویژگی خاصی برخوردار باشد.

الف - ۳ نظریه‌پردازی در قالب تألیف مقالات علمی چاپ شده که به آن ارجاع شده باشد.

الف - ۴ راه‌اندازی آزمایشگاه تحقیقاتی در زمینه کاری خود، و انتشار مقالات از نتایج آن.

الف - ۵ راه‌اندازی آزمایشگاه‌های آموزشی و تألیف دستور کار آزمایشگاه.

ب - خدمات علمی نظیر مشارکت در راه‌اندازی مراکز و مؤسسات علمی - پژوهشی، کنفرانس‌ها، انجمن‌های علمی، نشریات علمی و ...

پ - افتخارات علمی نظیر نشان‌ها و جوایز.

ت - نوآوری، اختراعات و اکتشافات.

ت - ۱ اختراع و اکتشاف ثبت شده در مراجع بین‌المللی یا تجاری شده.

ت - ۲ نگارش استانداردهائی که به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.

تبصره: هر شاخه در موارد ذکر شده امتیازات مربوطه را تعیین خواهد کرد.

مگردیچ تومانیان

رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان علوم

نخستین کارگاه آموزشی ترکیبیات

شاخه‌ی اصفهان IPM

به مناسبت هفتاد و پنجمین زادروز دکتر غلامرضا خسروشاهی

و بیست و پنجمین سال تأسیس IPM

نخستین کارگاه آموزشی ترکیبیات شاخه‌ی اصفهان پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (مدرسه‌ی ریاضیات)، به مناسبت بیست و پنجمین سالگرد تأسیس پژوهشگاه و هم‌چنین هفتاد و پنجمین زادروز دکتر غلامرضا برادران خسروشاهی در طی سه روز از ۳۰ اردیبهشت تا اول خردادماه ۱۳۹۳ در مرکز IPM اصفهان با حضور حدود ۷۰ پژوهشگر که غالب آن‌ها از علاقه‌مندان و پژوهشگران جوان حوزه‌ی ترکیبیات بودند، برگزار گردید. مطابق سنت همیشگی گردهمایی‌های IPM این کارگاه نیز به دور از هر گونه تکلف و تشریفات در محیطی صمیمی و علمی کار خود را آغاز نمود و بنا بر ترکیب میهمانان تمام برنامه به زبان انگلیسی برگزار گردید. در نشست افتتاحیه ابتدا دکتر هادی خرقانی (استاد دانشگاه لیت پرینج کانادا) با اشاره به یک عمر دوستی و سابقه و معاشرت، گزارشی از فعالیت‌ها و خدمات علمی دکتر خسروشاهی در طی سال‌های طولانی فعالیت‌های علمی ایشان در دانشگاه تهران و مرکز IPM به عنوان یکی از بنیانگذاران و همراهان تمام این بیست و پنج سال ارائه دادند. پس از آن نوبت به سخنرانی دکتر خسروشاهی رسید تا با عنوان “چگونه آغاز کردیم؟” شرحی از خاطرات و تجربیات خود را در مسیر تأسیس و استقرار IPM بیان کنند. دکتر خسروشاهی گفت که چگونه به مسائل ترکیبیاتی علاقه‌مند شد و این شاخه از ریاضیات در کشور چه مسیر دشوار و ناهمواری را طی کرد. از جمله نکات مهم این خاطرات شرح همکاری‌ها و رقابت‌های پژوهشی ایشان با دکتر سیدعبدالله محمودیان استاد پیشکسوت دانشگاه صنعتی شریف برای رشد ترکیبیات در ایران بود چیزی که به گفته وی در نوع خود بی‌نظیر یا کم‌نظیر بوده است.

در این کارگاه علاوه بر دکتر خسروشاهی سخنرانان زیر نیز به معرفی کارهای تحقیقاتی خود پرداختند:

• هادی خرقانی (از دانشگاه لیت پرینج کانادا)، درباره

Generalized Hadamard Matrices and Applications

• ویلیام همرز^{۱۳} (از دانشگاه تیلبرگ هلند)، درباره

The Graphs with all but two Eigenvalues Equal to ± 1

• که‌خی مینگ^{۱۴} (از دانشگاه دولتی سنگاپور)، درباره

On Weakly Connected Domination in Graphs

• بهروز طایفه‌رضایی (از پژوهشگاه دانش‌های بنیادی)، درباره

Large Sets of-Designs

• عبدالله خودکار (از دانشگاه وست جورجیای آمریکا)، درباره

Signed Edge Domination Numbers of Complete Tripartite Graphs

• ابراهیم قربانی (از دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی و

پژوهشگاه)، درباره

Arrangement Graphs

• بهناز عمومی (از دانشگاه صنعتی اصفهان)، درباره

The Metric Dimension of Graphs

• امیر دانشگر (از دانشگاه صنعتی شریف)، درباره

Some Old and New Open Questions in Discrete

Isoperimetry Problem

یکی از بهانه‌های برگزاری این کارگاه بیست و پنجمین سالگرد تأسیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی بود. پژوهشگاه دانش‌های بنیادی در سال ۱۳۶۸ با هدف ارتقاء سطح تحقیقات بنیادی فیزیک و ریاضیات ایران تأسیس شد و با تأسی از شعار مدرسه افلاطون که “هر کس نمی‌خواهد کشفی کند یا حوصله‌ی آن را ندارد وارد نشود!” کار خود را آغاز نمود. این پژوهشگاه به سبب نام سابقش “مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات” به IPM شهرت دارد. IPM در ابتدا با دو مدرسه‌ی فیزیک و ریاضیات کار خود را آغاز نمود که به تدریج با اضافه شدن سایر مدارس اکنون با هشت مدرسه‌ی ذرات و شتابگرها، ریاضیات، علوم زیستی، علوم شناختی، علوم کامپیوتر، علوم نانو، فلسفه تحلیلی، فیزیک و نجوم در حوزه‌های مختلف علوم بنیادی به فعالیت می‌پردازد. مدرسه‌ی ریاضیات IPM در ابتدا با سه گروه پژوهشی آغاز شد، اما هم‌اکنون دارای چهار گروه پژوهشی “ترکیبیات و محاسبات”، “منطق”، “جبر جابه‌جایی” و “بیوانفورماتیک” می‌باشد. نخستین شاخه‌ی مدرسه‌ی ریاضیات IPM نیز از سال ۱۳۹۱ در اصفهان به منظور تقویت و همراهی مدرسه‌ی ریاضیات IPM تهران و هم‌چنین فراهم آوردن محیطی مناسب برای محققین مقیم اصفهان و شهرهای مجاور که امکان استقرار در مدرسه‌ی ریاضیات تهران را ندارند، تأسیس گردید. شاخه‌ی اصفهان مدرسه‌ی ریاضیات IPM در حال حاضر در ساختمان کوچکی در مجموعه اصلی دانشگاه اصفهان فعالیت خود را آغاز کرده است و هم‌اکنون شانزده محقق به صورت مقیم در شاخه‌های جبر، ترکیبیات و آنالیز در این مرکز به پژوهش مشغول هستند.

^{۱۴}Koh Khee Meng

^{۱۳}Willem Haemers

سومین همایش ریاضیات و علوم انسانی

سومین همایش ریاضیات و علوم انسانی روزهای چهارشنبه و پنجشنبه سوم و چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ در دانشکده‌ی تازه تأسیس علوم ریاضی و رایانه و دانشکده‌ی پرسابقه‌ی اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی با شرکت علاقه‌مندان از سراسر نقاط کشور با نظم و کیفیتی بی‌نظیر برگزار شد. اگر چه فراخوان همایش، فعالان بسیاری از عرصه‌های علوم اجتماعی را برای شرکت فرا خوانده بود، ولی اغلب شرکت‌کنندگان از دانشجویان و استادان رشته‌های ریاضی مالی، مهندسی مالی و فعالان بازارهای مالی و پولی بودند.

هدف اصلی از برگزاری این سری همایش‌ها که از بدو تأسیس رشته‌ی ریاضیات مالی در دانشگاه علامه طباطبایی برگزار می‌شوند، آشنا کردن فعالان عرصه دانش مالی و فعالان عرصه کسب و کار در زمینه‌های مختلف بازار سرمایه است. بی‌تردید این آشنایی موجب می‌شود زمینه‌های همکاری بین این صنف‌ها شناسایی شوند و دست‌اندرکاران دانشگاهی و بازار سرمایه تجربیات خود را در مورد بازار سرمایه به اشتراک گذارند و همکاری‌های مشترک را در جهت اعتلای دانش مالی و کاربردهای آن به صورت‌های مختلف توسعه دهند. مسلماً یکی از ثمرات این آشنایی‌ها جذب بسیاری از دانش‌آموختگان رشته ریاضیات مالی دانشگاه علامه طباطبایی در مؤسسات مختلف مالی، پولی و سرمایه‌گذاری در سال‌های اخیر بوده است.

در این همایش ۵۴ مقاله به سمع و نظر شرکت‌کنندگان که بیشتر از ۱۲۰ نفر بودند، رسید. طبق برنامه‌ی اعلام شده جلسات قبل از ظهر به سخنرانی‌های عمومی و جلسات بعدازظهر به سخنرانی‌های تخصصی اختصاص داشت. تعداد ۱۵ مقاله از این مقاله‌ها به صورت پوستر در محل همایش در معرض دید شرکت‌کنندگان نصب شدند. برگزاری این همایش برگزارکنندگان را به این باور رسانید که رشته‌ی ریاضیات مالی به علت مطرح کردن حرف‌های نو در زمینه‌های تحقیقاتی و کسب و کار در میان جوانان ایرانی جایگاه شایسته‌ای یافته و دانشجویان با استعداد و علاقه‌مند بسیاری را به خود جذب کرده است، و بنابراین در آینده‌ای نه چندان دور نه تنها شاهد حضور آنان در راس مؤسسات سرمایه‌گذاری و مدیریت علمی این مؤسسات خواهیم بود بلکه شاهد تولید علمی انبوه در این رشته و کسب جایگاه مناسب ایران در میان کشورهای فعال در این رشته‌ی نوپای علمی خواهیم شد.

برگزارکنندگان سومین همایش ریاضیات و علوم انسانی این افتخار را داشتند که همایش را در دانشکده نوپای علوم ریاضی و رایانه با سه گروه ریاضی، آمار و رایانه برگزار کنند. این دانشکده هم اکنون در دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی مستقر است و به تدریج با صلاحدید هیأت رئیسه‌ی دانشگاه از آن جدا خواهد شد.

محمد جلوداری‌مقانی

دبیر سمینار و نماینده انجمن در دانشگاه علامه طباطبایی

در طی گذشت این بیست و پنج سال، IPM با سرعت و جدیت قابل توجهی به مجموعه علمی آبرومند و بسیار تأثیرگذاری در سطح ملی بدل گشت و همواره یکی از راهبردهای خود را رعایت و توسعه استانداردهای درجه اول پژوهشی در سطح بین‌المللی قرار داد. بنیان‌گذاران IPM مراکز موفقی چون مرکز مطالعات پیشرفته‌ی پرینستون در آمریکا، مرکز لاندائو در مسکو و مرکز تاتا در هند را به عنوان الگوی خود می‌دانستند و با مطالعه‌ی دقیق سیر تکامل و فعالیت‌های این مراکز به تدوین راهبردهای کوتاه‌مدت و درازمدت می‌پرداختند. گردانندگان مرکز همواره موفق شده‌اند بدون قربانی کردن کیفیت، خط مشی‌ای را اتخاذ کنند که پژوهش‌های محتوایی اصیل و عمیقی در چارچوب اهداف و راهبردهای این مرکز علمی صورت گیرد و مؤکداً در مجلات هر چه معتبرتری منتشر گردد کاری که در مراکز دانشگاهی اغلب با مشکلات بسیار فراوانی همراه بوده است. یکی از اولویتهای مرکز تحقیقات، شناسایی، جذب و حمایت از استعدادهای جوان در حوزه‌های فعالیت خود بود و این سلیقه ارزنده پس از فیزیک و ریاضیات، امروزه به همه دیگر حوزه‌های فعالیت‌های مرکز از جمله علوم نظری کامپیوتر و فلسفه تحلیلی هم رسیده است.

دکتر غلامرضا برادران خسروشاهی در سال ۱۳۱۸ در تبریز دیده به جهان گشود و دوران تحصیل مدرسه را در تبریز و تهران به پایان رساند. به توصیه‌ی پدر تحصیلات دانشگاهی را در رشته‌ی کشاورزی آغاز کرد و دانش آموخته مهندسی کشاورزی دانشگاه تهران شد. پس از مدتی به آمریکا رفت و در دانشگاه کرنل در رشته‌ی ریاضی به ادامه تحصیل پرداخت. در سال ۱۳۵۱ از این دانشگاه در گرایش معادلات دیفرانسیل جزیبی دکتری گرفت و به ایران بازگشت و با رتبه‌ی استادیاری در دانشگاه تهران مشغول شد. دکتر خسروشاهی در سال ۱۳۶۹ به رتبه‌ی استادی نائل گشت و پس از سی و پنج سال حضور موفق و مؤثر در این دانشگاه در سال ۱۳۸۶ بازنشسته شد. وی جزو اولین کسانی است که ترکیبیات را در ایران مطرح و میدان‌های پژوهشی این حوزه را پشتیبانی کرد. تاکنون ده نفر با سرپرستی ایشان از رساله دکتری خود دفاع کرده‌اند و هریک از آن‌ها چهره‌های مطرحی در عرصه‌ی ترکیبیات کشور هستند.

دکتر خسروشاهی در سال ۱۳۷۱ به عنوان استاد نمونه‌ی کشوری و در سال ۱۳۷۹ به عنوان برگزیده جایزه جشنواره خوارزمی معرفی شد. قرار است مجله ترکیبیات TOC^{۱۵} که چندسالی است به همت دکتر علی‌رضا عبدالهی در دانشگاه اصفهان و به صورت بین‌المللی آبرومندی منتشر می‌شود ویژه‌نامه‌ای را به مناسبت هفتاد و پنجمین زادروز دکتر خسروشاهی منتشر سازد.

مهدی آقابالی

دانشجوی دکتری ریاضی دانشگاه زنجان

سؤالات غالباً راجع به وقایع چهارگانه تولد، ازدواج، طلاق و مرگ بود. پیرسون با ارائه مقاله‌های مشهور در ابتدای قرن بیستم، کلید ورود به دورانی جدید از تحلیل‌های آماری را زد که به آن آمار استقرایی نام دادند. قرن بیستم یا قرن آمار داده‌های کوچک مقیاس، برای پاسخ به سؤالات کمی پیچیده‌تر، سرشار از ایده‌های مبتنی بر نظریه‌های نمونه‌ای است. در این قرن افراد نابغه‌ای مانند فیشر، نیمن، هتلینگ و ... بنیان‌های اصلی آمار استقرایی را پی‌ریزی کردند. این بار نه سرشماری‌ها بلکه نمونه‌های بسیار کوچک‌تر از سرشماری‌ها، برای پاسخ به سؤالاتی نظیر این که «آیا تیمار الف بهتر از تیمار ب تأثیر می‌کند؟» مورد استفاده قرار گرفتند. اما قرن بیست و یکم را شاید بتوان قرن آمار بزرگ مقیاس با سؤالات پیچیده نامید. در این قرن سیل عظیمی از اطلاعات و آمار تولید می‌شود که سیل عظیمی از سؤالات را به همراه می‌آورند. آماردانان مسئول پاسخ‌گویی هستند. اما پاسخ به این سؤالات از جاده‌ای که فیشر در قرن بیستم پی‌ریزی کرده است نمی‌گذرد! وی ضمن اشاره‌ای گذرا به تاریخچه آمار و احتمال طی دو قرن گذشته به بررسی آمار قرن بیست و یکم پرداخت و نقش استفاده از اطلاعات دیگران در طرح آزمایش‌هایی که تحت مطالعه داریم را به‌عنوان راهبرد آمار بیزی برای تحلیل داده‌ها بیان نمود.

محسن محمدزاده

رئیس انجمن آمار ایران

اطلاعیه

یادآوری می‌شود جهت تمدید دوره عضویت مهر ۹۳ الی مهر ۹۴ می‌توانید از طریق پرتال عضویت انجمن به نشانی <http://imsmembers.ir> اقدام نمایید.

(جهت تمدید عضویت وارد پروفایل شخصی خود شوید و از منوی نارنجی رنگ بر روی «نمایش عضویت‌های حقیقی» کلیک نموده و «عضویت جدید» را انتخاب نمایید.)

اعضای اتحادیه انجمن‌های علمی و معلمان ریاضی ایران، انجمن آمار ایران، انجمن ایرانی تحقیق در عملیات، انجمن شورای خانه‌های ریاضیات ایران، انجمن رمز ایران، انجمن ریاضی آمریکا، انجمن ریاضی فرانسه، انجمن سیستم‌های فازی از پنجاه درصد تخفیف برای عضویت انجمن ریاضی ایران برخوردار می‌باشند.

خواهشمند است در صورت وجود هر گونه ابهام با دبیرخانه انجمن تماس حاصل نمایید.

سمینار آمار، پژوهش و آینده

شاخه ریاضی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران با همکاری انجمن آمار ایران برای گرامی داشت سال جهانی آمار سمینار آمار، پژوهش و آینده را با حضور جمعی از اعضای فرهنگستان علوم، اعضای انجمن آمار و استادان و دانشجویان دانشگاه‌های تهران در روز پنجشنبه چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳ در سالن همایش‌های فرهنگستان علوم برگزار نمود. سخنرانان این سمینار آقایان دکتر محسن محمدزاده، استاد آمار دانشگاه تربیت مدرس و رئیس انجمن آمار ایران و دکتر حمید پزشک، استاد آمار دانشگاه تهران بودند.

ابتدا آقای دکتر محمدزاده با گرامی داشت سال جهانی آمار و ارائه گزارش مختصری از برنامه‌ها و فعالیت‌های ستاد و شورای برنامه‌ریزی سال جهانی آمار سخنرانی خود را تحت عنوان آمار و پژوهش ارائه نمودند و اظهار داشتند فرایند پژوهش در زمینه‌ها و سطوح مختلف متشکل از مراحل است که اجرای صحیح و دقیق هر یک از آن‌ها نقشی اساسی در صحت نتایج حاصل دارند. آمار به‌عنوان ابزاری علمی، روش‌ها و فنونی متناسب با مراحل پژوهش را فراهم می‌آورد که به‌کارگیری صحیح آن‌ها نه تنها دقت، اعتبار و اطمینان به نتایج پژوهش را تضمین می‌کند بلکه هنرمندانه شرایطی فراهم می‌سازد که با تحلیل بخشی از مجموعه مورد مطالعه و تعمیم نتایج، می‌توان ضمن صرفه‌جویی در وقت و هزینه‌ها، دقت نتایج و سرعت عمل را نیز افزایش داد. هر چند اهمیت استفاده از آمار بر هیچ پژوهشگری پنهان نیست، اما گاهی ضرورت شناسایی و به‌کارگیری روش‌های صحیح و متناسب با اطلاعات، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. سخنران ضمن تعیین جایگاه علم آمار و نقش آن در هر یک از مراحل فرایند پژوهش، مشکلات ناشی از این کم‌توجهی و ضرورت دقت نظر به انطباق شرایط مسئله با ویژگی‌های هر یک از فنون آماری را مطرح نمود و رسالت متخصصین آمار کاربردی در تأمین نیازهای پژوهشگران رشته‌های مختلف علمی را بیان کرد. به‌علاوه اظهار داشت انجمن آمار ایران با همکاری مرکز آمار و حمایت واحدهای آمار و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی کشور به دنبال تشکیل سازمان نظام آمارشناسی کشور است تا انجام طرح‌ها و فعالیت‌های آماری کشور تنها توسط افراد متخصص و متبحر آماری صورت پذیرد.

سپس آقای دکتر پزشک سخنرانی خود را تحت عنوان آینده آمار ارائه نمودند و اظهار داشتند برخی آمار قرن نوزدهم را آمار داده‌های بزرگ مقیاس می‌دانند. افرادی مانند آدلف کتله در قرن نوزدهم مشغول تحلیل حجم وسیعی از داده‌ها برای پاسخ به سؤالاتی ساده بودند که از سرشماری‌ها به‌دست می‌آمد. این